

De prostaat

Stijn Muselaers
Uroloog Radboudumc

Radboudumc

No disclosure

1

Inhoud

- Functie
- Anatomie
- Diagnostiek
- Aandoeningen van de prostaat

Radboudumc

2

Functie van de prostaat

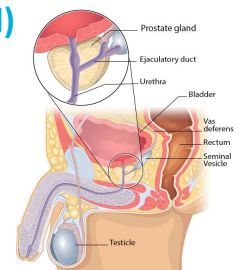
- Afgeleid van het Griekse Προστάτης (prostates)
Letterlijk: voorstaander, figuurlijk: beschermers
- Alle mannelijke zoogdieren hebben er één!
- Produceert hulpstoffen die tijdens de ejaculatie aan de zaadcellen worden toegevoegd
- Vloeistof is enigszins alkalisch om zaadcellen meer kans te geven tegen zuurdere milieu in vagina

Radboudumc

3

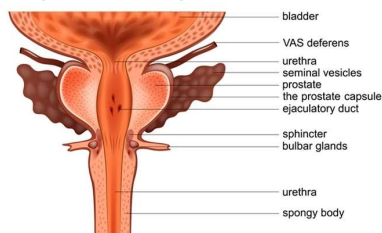
Anatomie (sagitaal)

Radboudumc

4

Anatomie (coronaal)

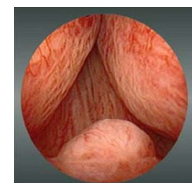

Radboudumc

5

Anatomie

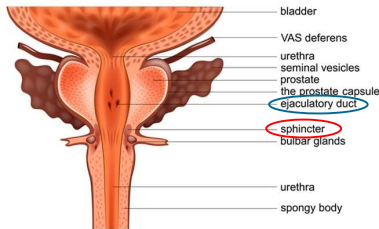
- Endoscopisch beeld verumontanum
a.k.a. colliculus seminalis
- Uitgang ductus ejaculatorius
- Belangrijke landmark voor BPH chirurgie!

Radboudumc

6

Anatomie (coronaal)

Radboudumc

7

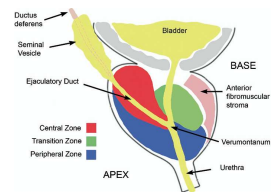
Prostaat in zones

- Prostaat wordt opgedeeld in zones:

- Perifere zone (70%)
- Transitiezone (5%)
- Centrale zone (20%)
- Anterieur fibromusculair stroma

- 70% procent van prostaatkankers in perifere zone

- Tumoren in de centrale zone zijn vaak agressiever

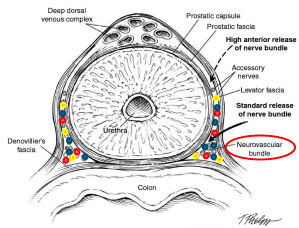
Radboudumc

8

Neurovasculaire bundel (transversaal)

Belangrijk voor de potentie!

Verdere toelichting door Drs van der Slot vanmiddag

Radboudumc

9

Diagnostiek

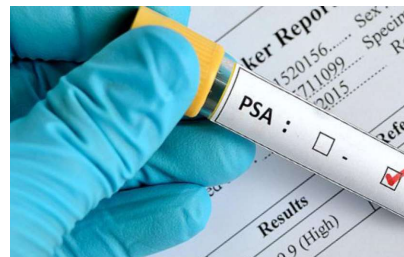
Radboudumc

10

Radboudumc

11

Radboudumc

12

PSA kan verhoogd zijn bij...

- BPH
- Chronische prostatitis
- Acute prostatitis
- Urineweginfectie
- Residu na mictie
- Urineretentie
- Katheterisatie
- Na rectaal toucher
- Prostaatacarcinoom...

PSA is specifiek voor de prostaat, maar niet ziekte specifiek!

Radboudumc

13

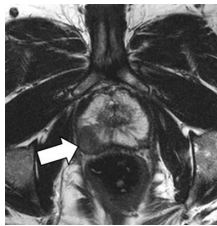
Dus... wat te doen bij een verhoogd PSA?

Radboudumc

14

Multiparametrische MRI

- Beste imaging modaliteit voor lokale stadiëring
- Zeer goede sensitiviteit (~0.90) en specificiteit (~0.80) voor het vinden van significante prostaatkanker (die we willen behandelen)
- (vrijwel) geen informatie over lymfeklieruitzaaiingen of uitzaaiingen op afstand

Radboudumc

15

PI-RADS score

- **PI-RADS 1: zeer laag**
 - aanwezigheid klinisch significante prostaatkanker is zeer onwaarschijnlijk
- **PI-RADS 2: laag**
 - aanwezigheid klinisch significante kanker is onwaarschijnlijk
- **PI-RADS 3: intermediair**
 - aanwezigheid van klinisch significante kanker is onduidelijk
- **PI-RADS 4: hoog**
 - klinisch significante kanker is waarschijnlijk aanwezig
- **PI-RADS 5: zeer hoog**
 - klinisch significante kanker is zeer waarschijnlijk aanwezig

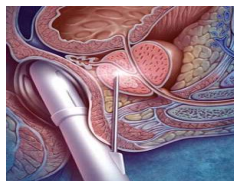

Radboudumc

16

Prostaatbipten

- Bij PIRADS ≥3 of bij klinische verdenking (RT)
- Gouden standaard voor het stellen van de diagnose prostaatkanker
- Invasief en vaak pijnlijk
- Kans op hematurie, hematospermie en infectie (zelfs sepsische shock!)

Meerdere strategieën en routes mogelijk, meer daarover in het praatje van de Baaij

Radboudumc

17

Aandoeningen van de prostaat

Radboudumc

18

De top 3 (waar de uroloog zich mee bezighoudt)

- Benigne prostaat hyperplasie (BPH)
- Prostatitis
- Prostaatkanker

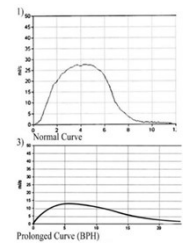
Spoiler alert: allemaal kunnen ze een verhoogd PSA geven...

Radboudumc

19

BPH

- Vergrote prostaat veel voorkomend bij de ouder wordende man
- Klachten:
 - slappe straal
 - hesitatie
 - frequency
 - urgency
 - gevoel niet leeg te plassen
 - onvermogen tot mictie
- Vaak slechte flowmetrie en residu na mictie
- **Veelal verhoogd PSA!**

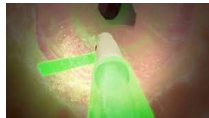

Radboudumc

20

BPH

- Behandeling medicamenteus:
 - alfa blokker (tamsulosine, silodosine, alfuzosine)
 - 5-alfa-reductase remmer (dutasteride, finasteride)
- Behandeling chirurgisch:
 - conventionele TURP
 - greenlight laser
 - HOLEP
 - ThuLEP
 - REZUM (stoom)
 - open of robot operatie (Hryntschak, Millin, robot-assisted simple prostatectomy)

Radboudumc

21

Prostatitis

- Chronisch
 - Soms perineale pijn, echter ook vaak asymptomatisch/gevonden in biopst
 - Alleen behandelen indien de urinekeek positief is
- Acuut
 - Zieke patient!
 - hoge koorts
 - perineale pijn, pijn bij mictie of ejaculatie
 - Zeer gevoelig toucher
 - Onvermogen tot mictie
- **Vrijwel altijd verhoogd PSA...**

Radboudumc

22

Prostaatkanker

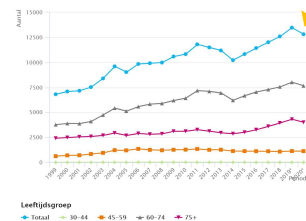
- Meest voorkomende tumor bij mannen, ± 13.000 diagnoses in NL per jaar
- Vaak geen klachten!
- Meestal 65+ers
- Indien niet uitgezaaid is de prognose veelal gunstig
- Niet altijd een noodzaak tot actieve behandeling (alternatief is active surveillance in LG tumoren)
- **Niet altijd een verhoogd PSA... (maar meestal wel)**

Radboudumc

23

Incidentie in NL

Incidentie, Prostaatkanker, Aantal

Leeftijdsgroep
 ● Totaal ■ 30-44 ▲ 45-59 ◆ 60-74

Bron: IKNL

Radboudumc

24

"RALP" – robot prostatectomie

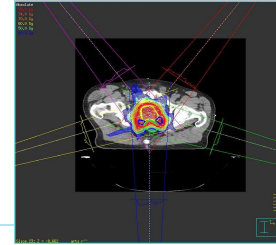

Meer over de RALP en de balans tussen oncologische veiligheid en functionele uitkomsten in de presentatie van dr. Hoekstra

Radboudumc

25

Radiotherapie

Radboudumc

26

EINDE

Radboudumc

27